

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 111 (3557) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

SZTÓJAY MINISZTERELNÖK:

A kormány minden lehetőet megtesz a munkásság életszínvonalának emelésére

Tokajhegyalja választópolgársága egyhangulag vitéz Rátz Jenőt öhajítja képviselőjének — Programot adott Jurcsek Béla földművelésügyi miniszter

A MTI jelenti: A Nemzeti Munkaközpont országos központjának küldöttsége vitéz Marton Béla országos elnök vezetésével megjelent Sztójay Döme miniszterelnök előtt és a nemzeti magyar munkásság ragaszkodását és bizalmát fejezte ki a miniszterelnök személye és történelmi jelentőségű munkája iránt. Ismertette a magyar munkásság szociális helyzetét és rámutatott azokra a legfontosabb kérdésekre, amelyek megoldását a magyar munkásság anyagi helyzetének és a termelés maximumra fokozásának érdekében kéri.

Sztójay Döme miniszterelnök válaszában elismeréssel szólt a Nemzeti Munkaközpont sokéves munkájáról, majd hangsúlyozta, hogy a kormány minden lehetőet meg akar tenni a munkásság életszínvonalának emelésére.

— Ez természetes is — mondotta — hiszen mindannyian egy közös célért küzdünk és dolgozunk és a közös munkában egymást támogatunk kell. A nemzet mai küzdelmében a honvédség áll az első helyen, ők vértüket ontják azért, hogy itthon zavartalanul dolgozhassunk. Joggal elvárhatják tőlünk a legeredményesebb és a legodaadóbb munkát azért, hogy őket minden szükségességgel elláthassuk. Így egészíti ki egymás munkáját és haracát a honvéd és a szellemi és fizikai munkás. A munkásságtól elvárja a nemzet, hogy teljes odaadással és önfeláldozással teljesítse kötelességét. Nem kételkedünk abban, hogy a munkásság eleget is tesz a nemzeti kötelesség parancsának. Mindezekről legutóbb személyesen is meggyőződtem. — A miniszterelnök ezután megígérte, hogy az eléjeterjesztett kérelmeket és javaslatokat a leg gondosabban áttanulmányozza.

Kérte a munkásságot, legyen bizalommal a kormány iránt és lássa benne támogatóját, mert a kormányban nemcsak a jóindulat és készség, hanem az elhatározás is meg van arra, hogy mindabban részesítse a munkásságot, amire szüksége van. A kormányzat a munkásságtól csak azt kívánja, hogy kötelességének fokozott teljesítésével vegyen arról tudomást és ne támasszon olyan kívánságokat, amelyek meghaladnák a mai háborús viszonyok között az ország teljesítőképességét.

A MTI jelenti: Jurcsek Béla földművelésügyi miniszter tárcája átvétele során megadta azokat az alapelveket, amelyek szerint a mezőgazdaság irányítását, vagyis a tervgazdálkodást be kell vezetni. Eszerint a mai idők legfontosabb

parancsa a nemzet kincsének, a magyar földnek erőt a lehető legnagyobb mértékben a termelés szolgálatába állítani. Nem elég tehát a termelés folytonosságát biztosítani, hanem azonfelül többet kell termelni, mint eddig. A másik alapvető elv a mezőgazdálkodás fejlesztése előre kidolgozott tervek szerint, hogy az európai közellátás szükségleteinek kielégítéséhez minél nagyobb mértékben tudjunk hozzájárulni.

Folyamatban van tehát egy nagyszabású munkaprogram kidolgozása, amelynek első része a közelebbi teendőkre vonatkozik, míg a második része a tervgazdálkodás teljes megvalósítását szolgálja, a magyar mezőgazdasági termelési értékesítés jövő viszonyainak figyelem-

bevitelével.

Az Esti Ujság írja: Tokajhegyalja választópolgárságának küldöttsége kereste fel vitéz Rátz Jenő miniszterelnökhelyettest Nagy Ferencsel, a Magyar Megújulás Pártja megyei pártvezetőjével az élen és arra kérte, hogy vállalja el a kerület képviselőjelöltségét. — Ugyanakkor Fáy István főispán vezetésével még külön a Magyar Élet Pártjának küldöttsége is felkereste a miniszterelnökhelyettest, hogy felajánlja neki a maga részéről is a kerület egyhangú mandátumát. Vitéz Rátz Jenő megköszönte a feléje irányuló bizalmat és a jelöltséget elfogadta.

Hir szerint Csánky Dénes, az Országos Szépművészeti Múzeum főigazgatója lesz a szidőműkincsnyomon állami tulajdonba vételére kiküldött kormánybiztos. Kinevezése valószínűen még ma nyilvánosságra kerül.

148 millió 809 ezer 675 pengő értékű zsidó-vagyonbejelentés történt Nagyváradon

A pénzügyigazgató jelentése a városi közigazgatási bizottság ülésén

Nagyvárad, május 17. A város közigazgatási bizottsága ma délelőtt Rajnai Károly főispán elnöklésével ülést tartott. A felolvasott polgármesteri jelentés többek között a következőket közli az elmúlt havi közigazgatási állapotokról.

Népjóléti ügyek

A város által alkalmazott pénzbeszedők 1944. április havában 6274.39 pengőt vételeztek be.

A városi népkonyha az elmúlt hónapban 900 adag ebédet osztott ki.

A napközi otthonok ugyanezen idő alatt 7800 adag ebédet, ugyanannyi reggelit és uzsonnát szolgáltattak ki.

A Csesztivő-Dudek szegényház lakóinak száma 46, a Hitler Adolf utcai szegényháznak pedig 68.

A városi népfürdőben 7980 személy fürdött meg.

Az eladott jegyek árából befolyt 2238 pengő.

Közélelmzés

Tej. Április hónapban az OMTK helyi kiadása 3 éven aluli gyermekeket és a félidőn tullevo terhes anyákat látta el fél liter tejjel. A tejjeggyel bírók közül a gyermekek 10 deka, a terhesanyák 20 deka vajjuttatásban is részesültek. Az OMTK-hoz szoló tejutalványokon kívül községekbe kiadott a hivatal 15.000 darab tejszállítási igazolványt. Ezeket a 14 évnél fiatalabbak és 70 évnél idősebbek, valamint ezeken kívül a hatósági orvosi bizonyítvánnyal bírók részére állította ki a hivatal olyképpen, hogy ezzel az igazolvánnyal a 3 éven aluliak részére egy fél liter, mások részére pedig 3 dcl. tejet szolgáltathattak ki.

Lábbeli. Április hónapban a készlábbelire, valamint a talpra vonatkozó kiutalást nem kapták meg, csupán a fejelésre és

mérték utáni rendelkezésre jogosító utalványok érkeztek meg.

Cukor. Fejadag-fogyasztásra április hónapban 60.100 kgr. cukrot utalt ki a miniszterium. E mennyiség a szükségletet fedezte. Panaszok e téren nem fordultak elő.

Petrólium. Április havában 17.500 kgr. petrólium-kiutalásban részesült a város. Világítási célra a készlet csökkentése miatt csak 1 liter petróliumot adtak a családonként a villanyvilágítással nem rendelkezők részére. Ipari petrólium kiutalást a kérelmek bevizsgálása után az előző havihoz viszonyítva a havi kontingens csökkentésének megfelelően adta ki a hivatal. E téren nagyobb nehézségek nem merültek fel.

Liszt. Április hónapban 9253 q. lisztet kapott a hivatal. Zabkiutalás nem volt. Más erőtakarmány-kiutalást nem kaptak. A kenyér- és lisztellátás terén nehézség nem merült fel.

Tűzifa. Tűzifaellátás terén az előző hónapokban már jelntkezett nehézségek az elmúlt hónapban is fentállottak. A város részére megállapított 240.000 köbméter tűzifából április végéig 115.000 köbméter nyert leszállítást.

Sertés és zsiradék. A városi közfogyasztásra április hónapban 111 darab sertést vágta le. Valamennyi magánvásárlásból származott. A miniszterium április havában sertést nem utalt ki. Kiutalt 8375 kgr. margarint. A levágott 111 darab sertésből 3248 kgr. zsirt termeltek ki, amely mennyiségből a 8040—1941. M. E. számú rendelet értelmében 666 kgr.-ot kellett beszállítani — s így a közellátás céljára 2582 kg zsir maradt. E két tételből, valamint az előző hónapban maradt 12

ezer kgr. zsiradékból fedezte a város az április havi zsirszükségletet. Sem zsir-, sem húsellátás tekintetében nehézség nem merült fel, csupán a sertéshus-ellátásban volt zökkenés észlelhető.

Iparügyek

Az I. fokú Iparhatóság összesen 29 db iparogostványt adott ki, amelyek közül 9 darab képesítéshez, 6 darab engedélyhez, 6 darab kereskedelmhez kötött és 8 darab más szabad ipar gyakorlására jogosít.

Az 50.500—1944. K. K. M. sz. rendelet értelmében eddig 463 zsidó kereskedést zártak be a hatóságok.

Ugyancsak lezáratták a zsidó ipari műhelyeket és üzemeket is. Ezekre vonatkozó adatok feldolgozása folyamatban van.

A gettóból kitelepített magyar kereskedők és iparosok üzlet-igényléseit a lehetőséghez képest már majdnem mind kielégítettük.

Mindeztől keves kivétellel, minden magyar igénylő azt a helyiséget kapta, amelyet igényelt.

A PÉNZÜGYIGAZGATÓ JELENTÉSE

Az ügyosztályok jelentései közül kiemelkedő fontosságú a pénzügyigazgató közlése a bejelentett zsidó vagyonok értékéről és azok osztályozásáról. Eszerint az 1600—1944. M. E. számú rendelet értelmében minden zsidó tulajdonban levő vagyontárgyat 1944. április 30-ig be kellett jelenteni. Bejelentést tartoztak tenni azok a zsidóknak nem tekintendő egyének is, akik zsidó tulajdonban levő vagyontárgyat tartottak bármilyen címen őrizetben. Nagyvárad thj. város területéről 4155 bejelentés érkezett. A bejelentett vagyontárgyakról készített statisztika

szerint

Nagyváradon a bruttó vagyonértékbejelentés 148,809.675 P, a nettó vagyonérték 128,091.572 P.

Az ékszerék, szőnyegek és szőrmék, valamint a lakásberendezések értékelése

általában túl alacsony, ami valószínűleg a 10.000 P értékhatáron való alulmaradás okából történt.

A gazdasági felügyelőségtől és erdőigazgatóságtól olyan megkeresés, melynek alapján az ingatlanoknál zárgond-

noki kezelés szükséges lenne, nem érkezett. A zsidó vagyon szoros zár alá vétele ott, ahol ennek a lehetősége megvolt, megtörtént.

Lapunk zártakor a közigazgatási bizottság ülése még tart.

szembehelyezkedett annak a szövetségnek a szellemével, amelynek zászlóvivői szerepét kellett volna betöltenie s így rászolgált arra a támadásra, amelyben a sajtó részecskítette.

A több órán át tartó tárgyalás után a bíróság a következő ítéletet hozta:

Sajtó útján elkövetett rágalmozás vétségéért bűnösnek mondja ki Jávör Béla vádlottat s ezért 300 pengő pénzbüntetésére és 200 pengő bírósági költség megtérítésére ítéli, az ítélet végrehajtását azonban három évre felfüggeszti. Megállapította a bíróság, hogy a vádlottnak részben sikerült bizonyítania cikkének állítását, mert Keszthelyi Zoltán mint Baross-szövetségi elnök valóban vásárolt zsidótól bútorkat, de a vádlott az ebből levont következtetéseiben túlmegy a határon.

Polyák István vádlottat felmentette a bíróság, mert beigazolást nyert, hogy a főmagánvádló által sérelmezett közleményt utasításra írta, így ezért ő sajtójogilag nem felelős.

Az ítélet e része jogerős, Jávör Béla azonban a bűnösség megállapítása miatt fellebbezését jelentett be.

Megtartották a tárgyalást dr. Keszthelyi Zoltán és Jávör Béla perében

Nagyvárad, május 17. A törvényszék tegnap délelőtt és délután most már harmadikban foglalkozott azzal a sajtóperrel, amelyet dr. vitéz Keszthelyi Zoltán közjegyző, a Baross Szövetség volt elnöke indított Jávör Béla és Polyák István újságírók ellen két sajtóközlemény miatt, amelyek a Magyar Lapok 1942. évi júniusi számaiban jelentek meg.

Jávör Béla „Keresztény eszme a gyakorlatban” című cikkében, amelyben a keresztény magyar ipar és kereskedelem fokozottabb támogatásának szükségességére mutatott rá, többek között ezeket írta:

„Baross-szövetségi vezető személyiségekről halljuk, hogy zsidó iparosoknál tesznek egész kis vagyont kitevő megrendeléseket...” És a továbbiakban:

„Számítatlan esetet tudnánk felsorolni az említettek igazolására. S talán még is érdemelnék a keresztény magyar érdekek semmibevevői, hogy névszerűen pellenegrezzük ki őket, mert — mint ismételtén tapasztaltuk — a szóbeli figyelmeztetés s az általánososságokban mozgó irábeli feddés csak vállvonogatásokat eredményez. De mégse hagyjuk azokat, akik semmiképp sem akarják megérteni az idők szavát, hogy cselekedeteikért és mulasztásaikért egyáltalán nem felelősek.”

A Magyar Lapok egy későbbi számában szerkesztői üzenet jelent meg, amelyet Polyák István fogalmazott és amely közli, hogy a Baross-szövetségi vezető személyiségekre vonatkozó megjegyzések dr. Keszthelyi Zoltán közjegyzőre vonatkoznak, aki azóta megvált tisztességétől.

Ezeket a közleményeket tette vad tárgyává Keszthelyi Zoltán. Vádirata többek között ezt a kitélt tartalmazza: „Ha igaz lenne, hogy én mint az exponáltan keresztény ipari és kereskedelmi védő Baross Szövetség elnöke zsidókkal dolgoztam, valóban megérdemelném az emberek megvetését.”

A bíróság hosszan tárgyalta az ügyet. Újból kihallgatta a vádlottakat. Jávör Béla utalt arra, hogy ő cikkével közérdeket kívánt szolgálni és nem volt szándékában személyeskedni. Keszthelyi Zoltán személyének megnevezése tuata és bejegyzése nélkül történt s a reá vonatkozó bizonyítás elrendelését csak annyiban kérte, amennyiben a bíróság ezt nem venné figyelembe. Viszont Keszthelyi Zoltán az első tárgyaláson maga is beismerte, hogy 400 pengő értékben zsidóktól vásárolt bútorkat. Eszerint most már csupán ez a kitélt szorul magyarázatra, hogy a főmagánvádló „egész kis vagyont kitevő megrendeléseket” tett zsidónál. Hangsúlyozta, hogy a főmagánvádló által is beismert összeg egy magyar kisiparos szempontjából valóban egész kis vagyon. De Baross-szövetségi elnökről lévén szó, teljesen lényegtelen maga az összeg. Ennek igazolására benyújtotta a vádlott a Baross Szövetség alapszabályait, megjelölve azokat a szakaszokat, amelyek a szövetség célkitűzésére, feladataira vonatkoznak, továbbá a fogadalmat tar-

talmazzák, amelyet minden Baross-tagnak le kell tennie s végül azokat az okokat sorolják fel, amelyek egy Baross-tag kizárására vezethetnek. Ez utóbbi szakasz szerint kizárható az a Baross-tag, aki a szövetség tekintélyét, hitelét a legcsekélyebb mértékben csorbítja s akinek cselekedetei a szövetség szellemével bármily kis mértékben szembenállanak vagy kritika tárgyává tehetők.

Ezenkívül Jávör Béla ismételtén bejelentette semmisségi panaszát amiatt, hogy a bíróság nem engedélyezte a bizonyítást arranzéve, hogy vitéz Keszthelyi Zoltán Baross-szövetségi elnöksége idején zsidó alkalmazottat tartott közjegyzői irodájában s ezért az értelmiségi kormánybiztoság ténymegállapítása alapján a kolozsvári rendőrbíró el is ítélte őt.

Polyák István vádlott a tegnapi tárgyaláson is azt hangoztatta, hogy a dr. Keszthelyi Zoltánra vonatkozó szerkesztői üzenetet a Magyar Lapok akkori felelős kiadójának utasítására írta, tehát a sajtójogi felelősség nem őt terheli.

A tárgyalás során Keszthelyi Zoltán bejelentette, hogy mint utólag megállapította, nem 400, hanem csak 300 pengőért vásárolt zsidótól bútorkat. Majd kihallgatta a törvényszék dr. Scheffler Ferencot, a Magyar Lapok volt felelős kiadóját, aki előadta, hogy a Baross Szövetség elnökségének kérésére ő intézkedett úgy, hogy az újságban Keszthelyi Zoltán neve közöltessék, de erre kifejezett, egyenes utasítást nem adott.

Egy másik tanu előadta, hogy Keszthelyi Zoltán egy zsidó ócskabutorkereskedőtől egy íróasztalt, egy üveges könyvszekrényt, egy kisebb asztalt, két fotelt és egy kanapét vásárolt. A főmagánvádló viszont hosszú listát mutatott fel azokról a keresztény kereskedőkről és iparosokról, akinél kisebb-nagyobb összegekért beszerzéseket eszközölt. Az elsőrendű vádlott ellenezte ennek figyelembevételét, mert, mondta, ez teljességgel lényegtelen körülmény.

Igen érdekes volt Nagy János Baross-szövetségi ügyvezető elnök kihallgatása. Elmondta a tanu, hogy a szövetség elnöksége kérte a lap felelős kiadóját, közöltesse le, kire céloz a Baross Szövetséget támadó cikk s erre emlékeztetéseként a felelős kiadó adott is utasítást. Azután előadta, hogy a szövetség asztalos szakosztályában egy felszólaló panaszt emelt amiatt, hogy az elnök zsidónál vásárolt bútorkat s Keszthelyi Zoltán ezt a szakosztályi ülésen be is ismerte, de azt a magyarázatot adta, hogy keresztény iparosnál vagy kereskedőnél nem kapott olcsó, ócska bútorkat, Patzkó Elemér védő kérdéseire előadta Nagy János azt is, hogy Keszthelyi Zoltán zsidó alkalmazottat tartott irodájában s ez a körülmény kapcsolatban állt az elnökségről való lemondásával.

Megállapíthatta a bíróság, hogy a sérelmezett cikk megjelenésének időpontjában dr. Keszthelyi Zoltán lemondása már bekövetkezett.

A vádbeszéd elhangzása után dr. Patzkó Elemér arra mutatott rá védőbeszédében, hogy dr. Keszthelyi Zoltán már akkor nem volt Baross-szövetségi elnök, mikor Jávör Béla az ő személynét nem is említő cikke megjelent s így ő azt nem vehette magára, nem indokolt tehát, hogy vádlóként lépjen fel. Amennyiben a bíróság per absurdum nem fogadná el ezt az érvelést, a tárgyalás anyaga teljes bizonyítékot szolgáltat arra, hogy Keszthelyi Zoltán

Hivatalos rendelkezés a zsidó üzemek vállalati vezetőinek hatásköréről

Nagyvárad, május 17. A miniszterium a honvédelemről szóló törvénybefogialt felhatalmazás alapján a következőket rendel el:

Ha a hadviselés érdekében szükséges, a miniszterium bármely ipari, kereskedelmi vállalat, üzem és üzlet folytatására a vállalat, illetőleg üzem, vagy üzlet tulajdonosának költségére vállalati vezetőt rendelhet ki.

A megfelelő formások megtétele mellett a vállalati vezető köteles az üzem vagy üzlet fenntartása és továbbvitelére véget a szükséges intézkedéseket megtenni, emellett bármilyen jogcselekményt érvényesen végezhet, a vállalat egyes részeit, valamint a vállalat ingatlanait azonban nem idegenítheti el.

A törvény szerinti rendelkezés felsorolja ezután, hogy a vállalati vezetőnek milyen esetekben kell kérni az illetékes miniszter előzetes írásbeli hozzájárulását.

A vállalati vezető felett a felügyeletet az illetékes miniszter, vagy az általa megbízott hatóság, hivatal, vagy testület gyakorolja.

A vállalati vezető felmentését, akár csak kirendelését, a Budapesti Közlönyben, — amelynek május 16-iki száma egyébként az egész rendelkezésről tájékoztatót ad — közzé kell tenni és az illetékes cégbírósággal bejegyzés és közzététel végett közölni kell. A vállalati vezető képviselői joga felmentésének a Budapesti Közlönyben történt közzétételét követő napon szűnik meg.

Megfelelő helyen gyűjtik össze a zsidó üzletek áruait

Nagyvárad.) Néhány nappal ezelőtt a keresztény üzleteknek a gettóból való betelepítésével kapcsolatban a Baross Szövetség beadvánnyal fordult a városhoz. Ebben a beadványban kérte, hogy a költöztetések alkalmával hallgassák meg a kereskedő társadalom véleményét is, nehogy előfordulhasson — mint pár esetben megtörtént, — hogy a betelepített kereskedő aránytalanul nagy üzlethelyiséghez jut, amelynek hűvösségét sem bírja megfizetni.

Dr. Gyapay László helyettes polgármester nyomban kilatásba helyezte, hogy a Baross Szövetség kérelmét teljesíti. Azóta, mint értesülünk, ez meg is történt és az új üzlethelyiségeket kijelölő bizottságba több kereskedő is bekerült, úgy hogy most már az áttelepítés teljes célszerűséggel történik s emellett gondot fordítanak arra is, hogy a közvagyont képező árúkat megfelelő helyen raktározzák el és megóvják a rongálástól.

Negyvennyolc órán belül be kell jelenteni a zsidóktól átvett ebeket

Nagyvárad thj. város fogyasztási adóhivatala felhívja mindazokat, akik a gettóból távozott zsidó személyektől ebeket átvettek és maguknál tartanak s ezen köteleményt eddig a fogyasztási adóhivatalnál nem jelentették be, miután a szabályrendeletben megállapított 8 nap határidő letelt, 48 órán belül okvetlenül jelentkezenek megadózatásuk végett a fogyasztási adóhivatalnál (Bémer-tér 4. szám, I. emelet). Ellenkező esetben ellenük a legszigorubb kihágási eljárást tesszük folyamatba.

Egyben nyomatékosan figyelmeztetjük az ebtartó gazdákat, akik kedvtelésből

tartott ebüket (szoba kutyát) házőrző ebként jelentették be, bejelentésük helyreigazítása végett 48 óra alatt jelentkezzenek hivatalunknál, mivel a m. kir. földművelésügyi miniszter úr 258.000—1944. F. M. sz. rendelete csak azon ebeket minősíti házőrző ebeknek, amelyeket állandóan a házkörül tartanak, s amelyek alkukat tekintve télen is ártalom nélkül viselik a szabadbantartást.

Akiknél fenti határidőn túl olyan ebet találunk, amelyeknek bejelentett adatai a valósággal ellentétesek, azok ellen a kihágási eljárást folyamatba tesszük.

Városi fogy. adóhivatal.

Magyar csapatok sikeres vállalkozásairól érkeznek jelentések a Kárpátok előteréből

Dél-Olaszországban eddig minden említésreméltó eredménytől megfosztotta az inváziós erők rohamait a német csapatok kiváló harci szelleme

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A keleti harctéren a Dnyeszter aló folyásánál, a Pruttól nyugatra a bolsevisták hidfőjükről hétfőn is folytatták támadásaikat; eredményük csupán 23 páncélos és több ezer főnyi embervesztés volt. A támadási tértől északra egy betörési helyet oly hathatósan szűkítették össze, hogy ma már jelentős bolsevista erők bekerítéséről lehetne beszélni. A keleti harctér többi szakaszából csak a magyar csapatok sikeres vállalkozásairól érkeznek jelentések a Kárpátok előteréből. A magyar erők felderítő előretöréseik során jelentős veszteségeket okoztak a bolsevistáknak és foglyokat ejtettek. A Szeret közepő folyásán tovább folynak a már régóta várt szovjet felvonulások. Német részről ezen a vidéken várják a legközelebbi jövőben a bolsevista nagy támadások újra megindulását.

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távíratok Irodájának: A véderő főparancsnoksága közli: A keleti harctérről csak a Dnyeszter aló folyása vidékéről és a Kárpátok előteréből jelentenek helyi jellegű harci tevékenységet. Hadseregünk légvédelmi tüzérségi kötelékei a keleti hadjárat megindulása óta kétezer ellenséges repülőgépet lőttek le. Ebből háromszázat egymaga a 275. és a 279. légvédelmi osztály lőtt le.

Az olaszországi déli arcvonalon az ellenség új gyalogos- és páncélos hadosztályok harcbevételével folytatott támadásait védelmi rendszerünk ellen. A támadások súlypontja Cassinótól délre esett. Elkeseredett változatos harcok után néhány magaslati állást elvesztettünk. Más szakaszon az ellenség helyi betöréseit ellentámadásokkal megfiztattuk, vagy elrekesztettük. Egy erős harci repülőgépkötélünk május 15-én a késő esti órákban jó eredménnyel bombázta Cassino harci területének ellenséges támaszpontjait. Tűzek és robbanások keletkeztek.

Az elmúlt éjszaka a négy ellenséges repülőgépet lőttünk le, egy-egy brit zavaró repülőgépet Köln és Mannheim ellen intézett támadásai, valamint a tengerpart fölött történt berepülések alkalmával.

Május 16-án a hajnali órákban nehéz német harci repülőgépekből álló erős kötelékek nagyszámú romboló- és gyújtó bombával megtámadták Portsmouth angol tengeri kikötővárosát.

Tovább tartanak a kemény küzdelmek a Tirreni-tengerpart és Cassino között

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A Tirreni tengerpart és Cassino között tartanak a kemény küzdelmek az amerikai 5. és a brit 8. hadsereg nagy erőivel, amelyeket a három első harcinap nagy veszteségeire való tekintettel újabb kötelékekkel erősítettek meg. A német csapatok szívsós ellenállás után a közbenő vonalukul szolgált Spigno, Ansonia, Castalnuo, San Giorgio észak-dél-vonalon rövid és többnyire éjszakai elmozdulással újabb előkészített állásokat szálltak meg. A harcok mindenkor gyújtópontjában hőseges fedező csapatok maradtak meg, amelyek Minturno területéről nyugatra, Spignanónád és

Castelnuobonál az angol-amerikai csapatok megemelt támadásait megállították és szétverték. A délután folyamán Alexander tábornok csapatainak súlypontját áthelyezték a harctér északi felébe, a partvidéki hegység és Cassino között. Még az előzően harcbevett tüzérségen és páncélos erőkön túlmenően is, csapatokat vetettek be. Az ellenség újabb páncélos osztagokat és útegeket kényszerül bevetni a végsőkig menő erőpróbaiba, hogy az áttörést kikényszerítse. Fáradozását — hogy keleti irányból és a Gariglianoba folyó Liry patakig

előnyomuljon, San Giorgótól nyugatra súlyos harcokban meghínsítottuk. Különösen hevesek voltak ezek a harcok Mignatorától keletre és Cassino feléjén. Itt egy oszta több órán át váltakozóan folyt, míg a német harci különítmények ellenlökéssel kiküszöbölték a helyi betöréseket. Itt 23 brit harcocsit lőttek ki a sorokból. Összefoglalóan el lehet mondani, hogy a német csapatok rendíthetetlen harci szelleme az inváziós erők harci rohamait eddig minden említésreméltó eredménytől megfosztotta.

Róma lakossága nyugodt

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Svájci Távíratok Irodája római tudósítója jelenti, hogy Róma nyílt város lakossága tökéletesen nyugodt, mert tudja, hogy az angolszászok bármilyen támadásokat is indítanak, a németeket nem egykönnyen tudják védelmi vonalaik feladására bírni. Eppen ezért a városban senki nem készülődik kényszer-elkötözésre. Mindenki végzi a maga megszokott munkáját. Rómában magában hónapok óta nem látni német katonákat, a német véderő csapatai Rómától délre vonulnak állásalkba és nem érintik a várost. *

Berlinből jelentik: (MTI) Mint a Német TI értesül, a Balkán nyugati részén a kommunista bandák a legutóbbi napokban, német és szövetséges csapatokkal va-

ló harcokban szenvedett nagy veszteségeik következtében igyekeznek lehetőleg kikerülni az összeütközéseket. Ellenálló erejük így csökken. Különösen kitűnt ez a boszniai harcokban, ahol nemrég egy szakaszon egy nap alatt 231 halottat és 196 foglyot veszítettek. Ezenkívül jelentős mennyiségű lőszer és egyéb hadianyag került német kézre.

Berlinből jelentik: (MTI) Mint a Német TI értesül, a Balkánon kommunista bandák helyzete a szerémségi mocsarakban, a Száva áradása és a német csapatok működése következtében egyre tehetetlenebb. Bekerítették a bandákat és kitérési kísérleteiket visszaverték. Sok a halott is közöttük. A németek 180 foglyot ejtettek. A sebesültek száma ezen a szaká-

Balkáni Szovjet Köztársaságok Uniójának felállítását határozták el a görög és bolgár kommunisták

Az egyezmény értelmében a tengerszorosok közvetlen szovjet ellenőrzés alá kerülnének

Amszterdam. (MTI.) A Német Távíratok Irodája jelenti: Egyes angol lapok kairói jelentést közölnek, amely szerint a görög és bolgár kommunista vezetők elhatározták, hogy magukhoz ragadják a kezdeményezést a balkáni szovjet köztársaságok uniójának felállítására érdekében. Egyezményt írtak alá, amelynek egyik pontja szerint Istanbul és a Dardanellák független önálló köztársaságot alkotnak majd a szovjet-országi tanácsköztársaságok uniójának ellenőrzése alatt. Az egyezmény szerint az unió északi határát minél feljebb akarják tolni azzal a céllal, hogy a Dunát elérjék, amelyet Bulgária és Szerbia hatá-

rának állapítottak meg. Bulgária kijáratot kapna az Égei-tengerhez.

Berlinből jelentik: (MTI) A NTI jelenti: illetékes német helyről közlik tájékoztatásul, hogy a balkáni szovjet köztársaságok létesítésére aláírt görög-bolgár egyezmény okmányai egy kairóban székülő ex-kormány indiszkréciója folytán jutott az angolok kezére. Az okmány — német körökben hangsúlyozzák — megvilágítja a Szovjetunió és az angolszász hatalmak között a kairói és a teheráni konferencián Délkelet-Európára és a Közkelet-Európára vonatkozólag történt megállapodásokat.

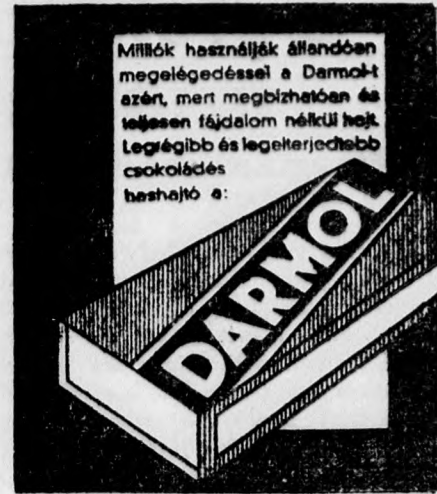
tengerszorosok kérdését is érinti. E szerint a tengerszorosok Istanbul hozzáféréseivel külön köztársasággá alakulnak, közvetlen szovjet-országi ellenőrzés alatt. A Wilhelmstrasse véleménye szerint Törökország helyzete különös megvilágításba kerül. Ennek az okiratnak időszerezését főként akkor látjuk meg, ha kapcsolatba hozzuk azokkal az ultimátumszerű fenyegetésekkel, amelyeket a szövetségesek Németország szövetségeseihez intéztek. A bolsevista balkáni tervek leplezik le legjobban, milyennek is lennének azok az állítólagos enyhébb feltételek, amelyeket Németországtól való elszakadásuk és az ellenség támogatása esetén ezeknek az államoknak ígértek. Mindez meggyőzően bizonyítja a közös európai védelem és elhárító akarat szükségességét.

A belsevizmus saját területének akarja nyilvánítani a Balkánt

Belgrad. (MTI) A Német TI jelenti: A belügyminisztérium egyik közléséből kiténik, hogy május 13-án, főképp Szerbia déli részén az országúton néhány csetnikkel együtt meggyilkolták Mihajlovicsot, akit mint a kommunista-elleni harcost ismerték.

Berlin. (MTI.) Horn Siegfried, a Német Távíratok Irodája diplomáciai munkatársa írja: Mértékadó berlini körökben politikai szempontból jelentősnek tartják azt az egyezményt, amelyben Görög-

ország és Bulgária kommunista pártjai kötelezték magukat „egy Balkáni Szovjet Köztársasági Unió” felállítására. Anglia és Amerika sem nem akarnak, sem nem tudnak ezembeszállni Európa és a Közkelet bizonyos részeinek bolsevizálásával. A bolsevizmus valójában saját területének akarja nyilvánítani a Balkánt és onnan akar tovább nyomulni Európába és a Földközi tenger felé. Jellemző a moszkvai politikára az is, hogy az egyezmény ötödik pontjában a

szon 268-ra, az elesettekké 271-re emelkedett.

Stockholmból jelentik: (MTI) A londoni Daily Mail írja: Az angol sajtóban és Anglia közvéleményében a második front-ra vonatkozóan felbukkanó számtalan találgatás oly betegségit tüneteket mutat fel, hogy ezt már nyugodtan lehetne „invasionitis”-nak nevezni.

Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Times newyorki tudósítója csodálkozik, hogy a régóta várt előzónés kezdete előtt az Egyesült Államokban most ismét sztrájkok akadályozzák a termelést. Még tart a 3500 előmunkás munkamegszűntetése 12 detroit-i gyárban. Ezek az előmunkások szervezkedni akartak, mire a gyárosok kijelentették, hogy az előmunkások az üzem vezetéséhez tartoznak és így nem foglalhatnak helyet az asztal mindkét oldalán. A szövetségi egyeztető hatóságok nem tudják, hogyan döntsék el ezt a kérdést.

A Sunday Times newyorki tudósítója szintén panaszkodik a sok amerikai sztrájk miatt. Különösen aggasztónak véli az acéipari munkások követeléseit.

Pétisó és Kélsó
Műtárgya kapható

v. Hornyánszky és Redl

Nagyvárad,
Mussofni-tér 16. sz.

Befejeződött a brit birodalmi miniszterelnöki értekezlet

Amerikai megbízott érkezett Stockholmba a svéd golyóesapágy-termelés felvásárlására

Amsterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Churchill elnöklésével kedden lezárult a commonwealth-értekezlet. Mint a brit kormány a brit híroroda szerint közli, még e hét folyamán nyilatkozatot adnak ki. Az értekezlet munkájáról szóló jelentésben kétségtelenül kifejezésre fog jutni, hogy a megvalósításra került esek kérdés során az összehang fokozását érték el.

Genf. (MTI.) A NTI. jelenti: Londonból jelentik, hogy Shimwell munkáspárti képviselő a Daily Mailben kijelentette, hogy Anglia megborzasztó napok előtt áll. Csak farsadóság és kemény munkával állítható ismét talpra Anglia és csak ilyen komoly farsadóság munka hozhatja ismét vissza az a szinonlát, amelyet a háborúban elvesztett.

Stockholm. (MTI.) Semmi kétség sem férhet hozzá, hogy az amerikai megbízott Griffits a svéd golyóesapágy-termelés felvásárlása céljából érkezett Stockholmba, hogy ezáltal a Németországba irányuló svéd szállításokat lehetővé tegye. A termelés felvásárlásának szándékát amerikai illetékes helyen nem tagadják. Griffits kijelentette a sajtó képviselői előtt, reméli, stockholmi megbeszéléseit a hét végéig befejezheti. Aztán onnan azonnal Londonba, majd onnan Amerikába fog utazni.

Finn lap a Norvégiára vonatkozó szovjet igényekről

Helsinki. (MTI.) A finn sajtót élénken foglalkoztatják a norvég-orosz tárgyalásokról szóló hírek. Mint az Uusi Suomi írja, a nyugati hatalmakat minden bizonnyal váratlanul érte a legújabb orosz igény bejelentése, hiszen ezek a hatalmak legalább e pillanatban úgy néz ki a dolog, lemondtak a balkáni partraszállási tervről, mert azt szovjet érdekerületként ismerték el, nyilván abban a reményben, hogy engedményeik nyomán megfelelő tartózkodást várhatnak Moszkvától Észak-Európában. A szovjet-kormány azonban nem hajlandó tevékenységét Kelet- és Délkelet-Európára korlátozni. Erről már több bizonyíték került nyilvánosságra. Ha a szovjet csapatok behatolnának Észak-Norvégiába, a szovjet kormánynak alkalmá nyílnék megvalósítani még a cári időről öröklött terjeszkedési törekvéseit, illetve az Atlanti-óceánra utat nyitott volna kikötő megszerzésére. Az orosz csapatok ha egyszer bevonulnak valahova, nem távoznak el onnan egykönnyen. A norvég menekült kormány Oroszországban folyó tanácskozása komoly figyelemre méltó, tehát nemcsak Finnország számára, amelynek figyelmeztetése nincs már szüksége, hanem Norvégia és Svédország számára is. Figyelmeztetés azokra a nagy veszélyekre, amelyek a háború utolsó szakaszában egész Európa területi épségét és füg-

getlenségét fenyegetik — írja végül a lap.

Amsterdam. (MTI.) Mint a brit híroroda jelenti, kedden délután a brit külügyminisztériumban aláírták a szovjet-norvég kormányok Nagybritanniának, az Egyesült Államoknak és a Szovjetunió kormányával kötött polgári meg-

Újabb tömegsirt tártak fel Vitebszk környékén

Berlin. (MTI.) Vitebszk környékén, mint a Német Távirati Iroda értesül, sírokat találtak, amelyeket most a melegebb idő beálltával már fel kellett tárni. 1941 nyarán a bolsevisták agyonlőtték 2000 lett embert. Ezeknek a holttesteket földelték el. Az áldozatok nagyrészt a lakosság tanult rétegéből kerültek ki, de nők, gyermekek és fiatalok is vannak közöttük. Ulla község határában vannak ezek a sírok. A szerencsétlenek Dünaburg vidékéről. Polocikon át jutottak ide, közben a kommunisták hajszolták őket. A hősegtől, éh-

ségtől és rettegéstől kimerülten rogtak össze. Nem lehetett gondolni arra, hogy útjukat folytassák, tehát a nyílt úton fényes nappal géppuskázták le őket. A halottakkal és haldoklókkal nem törődve tovább vonultak. A környék lakossága két napig temette az áldozatokat tömegsirtba. Azok a német páncélosok, amelyek Polocktól Vitebszk felé támadtak, nem törődtek a sírokkal. Később bandák árasztották el a területet, melynek megtisztítása után most került sor a tömegsírok feltárására.

állapodását. Amsterdam. (MTI.) A NTI. jelenti: Mint a brit híroroda jelenti Washingtonból, Hull külügyminiszter kedden este kijelentette, hogy az amerikai kormány a szovjet-lengyel nézeteltérés elsimítására irányuló különleges javaslatokról nem tud.

Chile kitart eddigi politikája mellett

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Buenos-Airesből jelentik, hogy Rios, Chile elnöke, a Critica című argentin lapnak a chilei politikai válságról adott nyilatkozatában kijelentette: Országában nem fogják tűrni, hogy kommunisták is bevegjenek a kormányba. A demokráta szövetség programjáról, amely a Frankóval való kapcsolatok megszakítását és a Szovjetunióval való diplomáciai viszony

helyreállítását követeli, Rios elnök a következőket mondotta: Eltökélt szándékom a Szovjetunióval való kapcsolatok felvételét mindaddig elhalasztani, amíg ezt a kérdést a nyugati félteke népeinek szempontjából egyégesen lehet rendezni. A Frankóhoz való viszonyról Rios elnök a következőket mondotta: Ami Frankót illeti, egyáltalán nem fogadom el az északi beleszólásokat.

Munkásoknak osztják ki Szatmár megyében a lefoglalt zsidó ruhákat

Telepítési munkálatokat készít elő Endrődy Barna főispán

Az új szatmári főispán megállapította, hogy a zsidóságnál garmadával állottak a különféle ruhaanyagok és volt olyan gazdag szatmármegyei zsidó, akinél 20—25 öltözet ruhát is találtak.

Endrődy Barna dr. szatmári főispán a zsidó ügyekkel kapcsolatban elrendelte a zsidók fölösleges ruháinak leltározását és azokat mérsékelt áron kiosztotta a sokgyermekes magyar munkások között. Egy férfi ruhát 30—60 pengőért, egy cipőt 10—15 pengőért, egy inget 4—5 pengőért vásárolhattak meg a magyar munkások.

Szociális intézkedései során pedig

nagyrányú telepítési munkálatokat készít elő, amelynek előkészítését már meg is beszélt a szatmári alispán, aki máris kiadta a rendeletet a szatmárnémeti, fehérgyarmati és ceengeri járásek főszolgabirainak a telepítési akció megvalósítására. A rendeletben közli az alispán, hogy ezekből a járásek közül, különösen az erdői, szénérvelaljai és szatmárnémeti járásekbe körülbelül 300 családot kíván a földművelésügyi minisztérium erdélyi földbirtokpolitikai főosztálya áttelepíteni. Az áttelepítésnél olyan magyar földművesek jöhetnek tekintetbe, akiknek legalább négy gyermekük van, de a fiatal, 4—5 éves hazasok is, ha 2—3 gyermekük van és a további szaporodáshoz megvan a remény. A telepítésre kiválasztottak főként a 2—3 hold ingatlannal rendelkező törpebirtokosok sorából kerülnek ki, akik különben erkölcsösek, józan életűek, szorgalmasak és magyar faji öntudattal rendelkeznek. A teljesen nincstelenek ingatlanhoz leendő juttatásához az áttelepítettek ingatlanának megvásá-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Forgószél.

BELVAROSI: Benedek ház.

CASINO: Szüts Mara.

KORONA: Balkezes angyal.

lásával és juttatásával történik gondoskodás.

A telepesek leendő telephelyükön 10—15 katasztrális hold ingatlan juttatásában, lakóház, gazdasági épület, a szükséges élő és holt felszerelés és a szükséges terményjuttatásban részesülnek. A földingatlan juttatását katasztrális holdanként a törvényben meghatározott 600—1200 pengő elűgy, hogy az ingatlanokért 1500—2000 pengő előleget kell azonnal kifizetni, a vételár fennmaradó részét pedig 30 év alatt törleszthetik.

Amennyiben a telepeseknek átvihető élő és holt felszerelésük nem volna, úgy a juttatott élő és holt felszerelések és termények árát készpénzben kell az átvételkor kifizetni. A lakóház és a gazdasági épületek ellenértékéhez hasonló módon 30 év alatt törleszthetik. Miután a telepesek végleges elhelyezése az építkezési nehézségek miatt jelenleg akadályokba ütközik, a már meglévő zsidó lakóházak lakoltatják be őket. Ezeknek átalakítási munkálatainál a kijelölt telepeseknek segédkezniük kell, mint tapasztásnál, meszelésnél stb. Az egy községből, vagy környékből valók, valamint az egyvállalásukat lehetőleg egyhelyre telepítik. A rendeletben az alispán felhívja a főszolgabirókat, hogy a jelentkezőket községenként irassa össze és az összcírasi ivatek legkésőbb június hó 1-ig az alispánhoz okvetlenül terjessze be.

E telepítési akcióval kapcsolatban nem lesz érdektelen megemlíteni, hogy Szatmár megyében oly borzalmas volt a községek elzsidósodása, hogy volt például olyan község, ahol nem volt keresztény templom, csupán zsidó zsinagóga hatalmas rabbinatusi lakóházzal. Ebben a községben a főispán máris intézkedett, hogy a zsinagógát a katolikus egyháznak adják át, amely arra tornyot épített és az egyházi felszentelés után a volt zsinagógát katolikus templomként fogják használni. Egyidejűleg intézkedett abban az irányban is, hogy a rabbi lakását a község leendő plébánosának alakítsák át.

Fontos rendeletek a Hivatalos Lapban

A MTI jelenti: A hivatalos lap szerdai száma több rendeletet közöl. Ezek között van a tűzifa kereskedelem átmeneti felfüggesztésének újabb meghosszabbításáról, a megyei, városi és községi tisztviselőknek és egyéb alkalmazottaknak állásukban való visszatartása ügyében, a tüzrendészet újabb szabályozása ügyében, a gyümölcsiz és gyümölcsökcsontya forgalombahozatalának módosítása tárgyában kiadott rendelet, a pénzügyminiszter rendelete a zsidók hasznáható hatósági jogosítványainak megszüntetéséről kiadott ez évi 1580. számú rendelet végrehajtásáról. Az utóbbi rendeletben tüzetesen felsorolják, milyen hatósági engedélyt vagy jogosítványt kell a zsidóktól megvonni és a hatóságoknak milyen eljárást kell követniük. Intézkedik a rendelet arról is, hogy a rendelet hatálya alól mentes zsidónak, hogyan kell magát igazolnia.

MAGYAR ERŐ

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér.

Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

El kell távolítani a nemzet vérkeringéséből minden fertőző anyagot

— mondotta vitéz Jaross Andor — Csakis kemény, katonás szellemmel állhatjuk meg helyünket!

Tegnap számunkban nem tudtuk lapozni miatti részletesebben megírni a városi beiktató ünnepet. A tárgy fontossága miatt azonban mai számunkban folytatjuk beszámolókat az új főispán beszédével.

Vitéz Rajnay Károly beszédében mindenképp megemlékezett hősi halottainkról, majd a Kormányzó Úr munkájára kérte Isten áldását. Ezután köszöntötte vitéz Jaross Andor belügyminiszter, továbbá Németország megjelent képviselőit, majd így foglalta össze főispáni működésének vezérlő gondolatát:

Programomra vonatkozólag nincs sok hozzáfűzni való ahhoz a programhoz, amelyet a m. kir. kormány meghirdetett. Három tétel csendül ki abból, amelynek követésére mint jobboldali ember vállalkozom és azt magaménak vallom. Hogy miben áll ez a három tétel?

— Sorrendben talán az első a rendíthetetlen fegyverbarátság a nagy Német Birodalommal és annak vezérével, Hitler Adolfal szemben. Sohas hallottuk, hogy milyen mértékű ragta az ősi katonai erényeket. Az egyszerű ember talán nem is értette meg, hogy hova irányul egy el-elejtett ezó, mi öregek katonák azonban megértettük. Hogy ennek az akciónak végcsakadt, ezt nem véletlenül, hanem Isten újjának tekintem.

— A program második pontja a belföldi, valamint fegyver és annak zavartalan fenntartása. Nem az írott betűt, hanem annak szellemét fogom mindig keresni. Én nem X Y főispánja, hanem Nagyvárad thj. város főispánja vagyok. Eltörpül minden egyéb érdek, nem ismerem rokot, arafit, csak be-

széletesen dolgozó embert. Kint a harctéren küzdenek a honvédek, nekünk itthon mindent be kell vetnünk, hogy a külső front ezilárdan álljon. A teherviselés közös.

— *Bar en is jobboldali vagyok, ki jelentem, ha a jobboldal zavart akar kelteni, van rá erőm, hogy azt országban elfojtsam!* Orvendetes esemény, hogy háromnapos távollétem alatt a jobboldali pártok felülemelkedtek a kicsinyes érdekeken és közös nevezőre jutottak. Köszönöm ezt azoknak a férfiaknak, akik megértették az idők szavát!

— Utolsó pontja a programnak az elesett embereket felemelni. Én ezt a programot, amit a kormány meghirdetett, talán azért, mert módomban állott, három és fél évvel megelőztem. Nem elég ugyanis bedobni a köztudathoz, hogy körösparti Páris, amikor mindenféle szegénység és nyomorúság kísért! Ezeket az embereken segíteni kell. Ez volna a gazdasági része a szociális gondoskodásnak. De van egy társadalmi része is. Oszálytalan társadalmat kell teremteni, ahol csak a munka és annak értéke a becsület. A kicsinyhitűeknek azt üzenem, iparkodjanak minél előbb beilleszkedni soroközösségünkbe, mert azonkívül nincs élet!

— *Amiket mondtam, azokat meg is fogom tartani! Garancia rá, hogy itt állok és nem is tehetek mást. Én magam is kérem a jó Isten áldását munkámra, hogy Hazám érdekeit hitelt és becsülettel szolgálhassam! Isten engem úgy segítjen!*

Jaross Andor Szent László szelleméről

A főispán lelkes tapssal fogadott beszéde után általános figyelem középpontjába került Jaross Andor belügyminiszter emelkedett szólásra és beszédében ezeket mondotta:

— Tisztelt törvényhatósági bizottság! Legelső sorban kötelességet kívánok teljesíteni, amikor a magam részéről is bajtársi szeretettel köszönöm meg a polgármester helyettes urnak hozzám intézett szavait. Meleg szeretettel köszöntöm itt is — úgy mint a megyeházán a székét most elfoglalt főispán urat. Keveset kell hozzátennem ahhoz, amit ő mondott. Szíve szerint beszélt, meggyőződését vallotta meg, amely ma az ország sorsát felelősséggel viselni akaró minden magyar embernek a hitvallása. Nemzeti szocialista szellemiségű voltak és nemzeti szocialista szellemiségű maradtam — és hozzá kell fűznöm, hogy fontolják meg az ugynevezett polgári vonalon is ezt a szót, mert ennek a szónak a tartalma örök érvényű-

Szent László történelmi értékét újból meg kell tanulni

A miniszter ezután a közgyűlési terület díszítő képről (Zsigmond király Szent László nagyváradi sírjánál fogadja Ulászló lengyel királyt; Bihari Sándor festménye) emlékeztetett Szent László király példájára. Ebben a városban, amelyet a nagy király alapított, Szent László történelmi értékét kissé újból meg kell tanulni a mostani nemzedéknek. Meg kell tanulni azért is, mert kissé elmosódott ennek a nagy királynak alakja és most amikor

vált. Nem jelent ez a szó idegen importot ebben a hazában, hanem egyszerűen jelenti a nemzeti fanatizmust, a nemzeti áldozatkésztséget, annak határtalanságát, amelybe bele épült a dolog természeténél fogva a minden magyar dolgozó irányában való szociális felelősség-érzet. És ha áldozatkész magyar vagyok, ha magyar hazámat bele tudom foglalni szívem belsejébe, vele érzek, minden megmozdulásában, akkor már magyar és nemzeti szocialista vagyok és vállaltam ennek a nemzetnek, ennek az országnak megújulási programját. És ez az eszmé vajjon nem egy fanatikus magyar eszmé-e, azért mert más nemzetek saját népükkel, saját céljaik zászójára tüztek? Ezért talán tartózkodjunk tőle? Ellenkezően, ennek az eszmének jegyében akarjuk átforgatni ennek a nemzetnek társadalmát és amikor vállaljuk ezt az átforgatást, akkor ne gondolja senki, hogy letérünk a magyar történelmi meggyéről.

nagy történelmi időkét élünk, akkor vissza kell térnünk azokhoz a történelmi értékeinkhez, akiknek multjában, jellemükben katonás szívük voltak a domináló tényezők. Szent László király emlékünkben, mint katonás, nyílt keresztény, fegyvermezt hatalmas király eszménye él. Szent István építette az országot, lefektette alapjait, amelyen az ország tovább fejlődhetett, de utána kis emberek követték a magyar trónon és újból el-

keltett jönni egy nagy királynak, aki újból megcsillogtatta a már berögződött magyar kard élet. Van bizonyos történelmi analógia abban, hogy Szent László királyunk is kelet felé forgatta a kardját. A népvándorlás keleti hullámai a Kárpátok gerinceit ostromolták, de Szent László odatartotta kardját, megvédte az ország rendjét az idegen invázió pusztításának lehetőségétől. Ez a kép mutatja milyen mértékben tisztelte a későbbi kor a nagy király életét. A meglehetősen változatos életét elő Zsigmond király, amikor Ulászló lengyel királyt fogadta, akkor Szent László városában Nagyváradon a nagy király szarkofágjánál nyugott neki kezét. Nagyvárad történelmi záradékát helye volt hosszú időn át, míg nem történelmi viharok pusztították el. Ma csak ereklyeként őrzik a domban a nagy király emléket, de valahogyan úgy érzem, hogy amikor keressük az energiát, amely a nemzetben szunnyad és ki akaruk emelni a nemzetet abból a benitott állapotból, melybe egy olyan áramlat juttatta, amely puha polgári erényeket akart meghonosítani a kemény katonaság helyett, akkor nagy szükségünk van arra, hogy összejöjjünk az ország különböző helyeiről itt Nagyváradon és emlékezzünk Szent László királyra. Ha nem is találjuk még meg a nagy király szobrát itt a főtéren, hanem csak szinte elrejtve a püspök-kertben, remélem, hogy rövidesen állani fog a nagy király lovasszobra en-

nek a városnak főterén. Addig is záradokoljunk el lélekből gyakran ebbe a városba s tanuljunk a nagy király példájától katonás helyállást.

Mennyit változott ez a Nagyvárad Szent László óta! Hányszor omlottak porba falai és hányszor épült fel újra! Abban az ugynevezett nyugodt korban, amelyben béke, csend és polgári fejlődés honolt, Nagyvárad is nagy utat tett meg az ugynevezett fejlődésben. Ugy ahogy a főispán ur mondotta ragyogó volt a város közepe, ezüsttűkrös kávéházak, csillogó kirakatok és telt lokálok városaként ismerték meg az ország Nagyváradot. Ez a talmi eredetű fejlődés, amelyben az ország akkor élt, Nagyváradon orgiákat ült. Ugy tekintették ezt a várost 1918-19-ben és az ezt megelőző években, mint a liberális kapitalizmus fellegvárát. Azóta Nagyvárad közönsége súlyos megpróbáltatásokat élt át a nemzet egész egyetemével együtt. Különböző sorsokat értünk meg, aszerint, hogy kit hova sodort a végzet. Ugy érezzük, hogy a szegedi ellenforradalom szelleme helyesen érezte meg a tennivalókat. A fejlődés, amely Szegedről indult el, azonban nem volt konzekvens és amikor Nagyvárad és az erdélyi részek az anyaországhoz való visszacsatlakozás mámoros napjait éltek, akkor a katonai közigazgatás megszüntése után rá kellett döbbsenni arra, hogy a szegedi ellenforradalom szellemisége nem tudott sem a trianoni területen, sem azon túl hatóságairával átforgatni a magat. A mai kormány, a mai politikai rendszer ugyanugy, mint a főispán ur talán más szóval fogalmazta meg, abban látja feladatát, hogy a szegedi ellenforradalom szellemiségéből táplálkozzon a magyar nemzetiszocialista gondolat értelmében haladva, építi fel ezt az országot, az új korszerű nacionalizmus idejében.

Új Nagyvárad képe tárul fel

Én ma egy új Nagyváradot láttam előttem kitárulni a májusi napfényben. Végigfutottam az utcákon, láttam, hogy itt van az új nacionalista Nagyvárad, amelyben nincsenek zsidók az utcákon. Meggyőződtek a városban a zsidók szeparálásáról. A város megoldotta ezt a problémát és megnyugvással láttam, hogy a megoldás megfelel a kor követelményeinek. Ez a probléma azonban ezzel nincsen lezárva. A nemzet vérkeringéséből el kell távolítani minden fertőzőanyagot és a fertőzés minden lehetőségét. Etekintetben a magyar kormány tovább megy lé-

pésről-lépésre. Mindaz, amit vagyomban, kincsekben és értékekben a liberális korszakban a magyar nemzet ellenállóképességének lecsökkentésére a zsidóság kapzsisága össze tudott gyűjteni, az megszünt az ő vagyona lenni, az most a magyar nemzet vagyona. Ez a vagyon azonban nem lehet egyszerűen ajándékozás tárgya, azzal nem lehet bizonyos nemzeti érdemeket honorálni. Ezzel a nemzet egyetemének kell gazdagodni, azt bele kell építeni a nemzeti gazdálkodás vérkeringésébe, úgy hogy minden becsületes dolgozó magyarnak jusson belőle

Meg kell változni itt az emberek gondolkodásának is

Ebben a városban meg kell változzék nemcsak a külszin, nemcsak az utcák képe, hanem az emberek gondolkodása is, azoké a magyaroké, akiknek erre a változásra még szükségük van.

Ennek a nemzetnek a jobb jövőjét elérni ma csak kizáróan kemény áldozattal lehet. Katonapolitikát, katonai fegyelmet, katonai szellemet akarunk.

Csakis a kemény katonás szellemmel állhatjuk meg helyünket és biztosíthatjuk jövőnket. A totális háború nem ismer irtalmat. Nem szabad megrendülni a szívnek akkor sem, ha bombák hullanak,

vagy gépfegyverek kattognak körülöttünk. Nemcsak a honvédek van ma felelősségteljes feladata a helyállásban, hanem a totális háború megkívánja, hogy mindenki vállalja a felelősséget kinn és idehaza egyaránt. Csak így tudjuk megmutatni, hogy legények vagyunk a gáton.

Azután Isten áldását kérte az új főispán munkájára, valamint a város tisztikara és a törvényhatósági bizottság tagjainak munkájára.

Vitéz Jaross Andor nagy tetszéssel fogadott szavai után dr. Borbély Dezső városi főjegyző a város tisztvi-

Félicsüldő igazgatósága

közi, hogy a telepen minden fajta fürdő (tükörfürdő, kádfürdő, iszappakolás, szabaduszoda, és napozó) üzemben van és a közönség rendelkezésére áll.

IGAZGATÓSÁG

Már kezdik igényeiket csökkenteni a háztartási alkalmazottak

elői karának hűségéről és munkakészségéről biztosította vitéz Rajnay Károly főispánt, majd dr. Schriffert Béla apátkanonok apostoli helytartó a törvényhatósági bizottság nevében üdvözölte a főispánt, biztosítva arról, hogy a bizottság tagjai egy emberként sorakoznak fel mögötte. A továbbiak során utalt a kard és kereszt jelentőségére, amelyet csorbítani, illetőleg erejében gyöngíteni ma hazaárulás.

Végül vitéz Rajnay Károly főispán közölte, hogy a beiktatáson Sztójay Döme miniszterelnök is részt óhajtott venni, a megtett intézkedések miatt a hivatalos aktust már nem halaszthatták el. Javasolta ezután, hogy a diszközgyűlés küldjön üdvözlő, illetőleg köszönő táviratot a miniszterelnöknek. A diszközgyűlés ezután a Himnusz eléneklésével véget ért.

A diszközgyűlést követően a város házában rendkívüli ülés volt, amelynek keretében dr. Krüger Jenő búcsúztatta el a betegsége miatt távollevő dr. Soós István polgármestert, néhány mellette ezóval kiemelve a város fejlesztése és építése terén szerzett érdemét.

Vitéz Jaross Andor az ünnepségek után még tegnap délután 4 órakereséssel együtt a Lél motorossal elutazott Nagyváradról. Az állomáson vitéz Rajnay Károly és felesége, dr. vitéz Nadányi János alispán és felesége, továbbá dr. Gyapay László helyettespolgármester búcsúztatták a távozó minisztert.

Nagyvárad, május 17. Mint annyi más ezakra munkásait, a háztartási alkalmazottakat is gyökeresen megváltozott helyzet elé állították a zsidókkal szemben fogantatott intézkedések. Már a zsidóknak gettóba való tömörítése előtt, az áprilisban megjelent rendelet igen sok munkaerőt szabadított fel a keresztény háztartási munkaadók joggal remélhették, hogy május elejével, amely időponttól kezdődőleg zsidók nem tarthatnak szolgálatukban keresztény nőt, nagy lesz a választék háztartási alkalmazottakban. A fejlemények azonban némi csalódást okoztak. Választék volt ugyan, de azért különösen az első időben, mégsem kaptak a keresztény családok szobalányt, szakácsnét, mindeneest.

Mit mondanak erre vonatkozólag az illetékesek?

Mit mond a háziasszony?

Megkérdeztünk néhány hölgyet, akik a zsidórendeletek megjelenése után siettek háztartási munkaerőt biztosítani maguknak. Az egyik hölgy így válaszolt a helyzetet.

— Apróhirdetést tettem közzé e néhány nap alatt tizenhat leány jelentkezett, akiknek zsidó családoktól kellett távoznok. Érdemes lett volna gyorsírással jegezni a beszélgetéseimet velük.

Kivétel nélkül főlegnyesen, nagy igényekkel léptek fel, lekicsinyelték házámat, pedig korszerűen, majdnem fényűzően berendezett négyszobás lakásom van a belvárosban. Megjegyzéseket tettek a parkett, a kilincsek, az ablakok karbantartására, pedig pedáns háziasszony vagyok s ha nincs alkalmazottam, szinte éjjel-nappal dolgozom, hogy olyan legyen a lakás, mint a pohár... Aztán aprólékos kikötéseik voltak: ezt nem vállalom, azt nem vállalom, tartsa agy-nemübe nem fekszem bele, két hétköz-

nap délután moziba akarok menni, udvarlóm van, akit rendezetesen fogadni óhajtok" ésatöbbi. S' kifogyhatatlanok voltak az összehasonlításokban: „hja, ez minálunk nem így volt... én csak egész nagy házaknál szolgáltam eddig..." természetesen zsidó családoknál. Határtalanul bosszantóak és megalázóak voltak ezek a tárgyalások és — nem vezettek eredményre. Még várok egy kicsit s ha megokosodnak a leányok, majd csak találom én is megfelelőt.

Látogatás a munkaközvetítő hivatalban

A munkaközvetítő hivatal főnöke így nyilatkozott:

— Soha még ilyen nagy forgalmat nem bonyolítottunk le háztartási alkalmazottak jelentkezésével és elhelyezésével, mint a zsidórendeletek megjelenése óta. Különösen az első időben naponta 60—70 leány is jelentkezett, de eleinte 80—100 pengőnél egyik sem adta alább. Nem is nagyon igyekeztek elszegődni. Sokan közülük hazamentek a falujukba, mások gyári munkások lettek és a zsidók gettóba telepítése előtt nagy számban voltak olyanok, akik egyszerűen várakozási álláspontra helyezkedtek, valahol meghúzódtak a városban és várták a fejleményeket. Meg-

állapítottam, hogy igen sok zsidó háztartási munkaadó május elejétől kezdve 2—3 hónapra is kiadta alkalmazottja fizetését azzal a meghagyással, hogy ne álljon be sehová, mert három hónap múlva talán megváltozik a helyzet. Ezek a lányok voltak a legcsökönyösebbek, a legválogatósabbak. A zsidók gettóba telepítése óta azonban kezdik belátni a munkakeresők, hogy a dolog nem olyan egyszerű és laseascskán lefokozták igényeiket. Kitaratása sem minden leánynak van, meghúzódo helye sem: ezek megaludtak a helyzettel s most már 50 pengőért is lehet háztartási alkalmazottat kapni. A munkaközvetítő hivatalban elszegődöttek száma azonban távolról sem áll arányban azok számával, akik nap mint nap jelentkeztek itt.

Beszélggettünk magunkkal a lányokkal is. Szorongásig megtöltötték a munkaközvetítő hivatal női varoszóbját, mikor arra jártunk. Jövedvüek, tréfálónak várakozás közben és vesézik egymást a jó helyekből való kicsöppenés miatt. Nem csinálnak titkot belőle, hogy viszákiváncokznak a zsidó naccságához. De az is a legtöbbször világosan kiderül, hogy miért: ott nem néztek annyira a körmére. Egy jólöltözött, komoly leány azonban így szólalt meg:

— Tessék elhinni, nem olyan nagy az a bér, amit mi kívánunk. Olyan nagy a drágaság, hogy havi száz pengő mellett is le kell rongyolódni egy leánynak, mert munkaközben mégis csak nyúvik a cipő, meg a ruha.

S ebben van is igazság.

És az OTI?

Érdeklődtünk az OTI-nál is, hogy hány háztartási alkalmazottat érintett a zsidó-rendelet. Erre azonban nem tudnak ott felvilágosítást adni, mert a háztartási munkaadók nyilvántartásából ez nem derül ki s a gettóba telepítés bekövetkezett, még mielőtt a zsidó munkaadóknak idejük lett volna bejelenteni, hogy alkalmazottukat elbocsájtották. Kétségtelen azonban, hogy a Nagyváradon április végén nyilvántartott 1644 háztartási munkaadó jelentős része zsidó. De hogy kik, azt ki kell nyomozni az OTI-nak, még pedig úgy hogy mind az 1644 munkaadó helyre kiküld valakit. Ez bizony elég nagy munka lesz. (j. b.)

Orlemanszki javulást ígér püspökének

Kolostorba vonul a megtévedt lengyel pap

Amsterdam, (MTI.): A NTI. jelenti: A brit híriroda jelenti Srinfieldből: Moszkvai útja alatt a pápi működéstől eltiltott Orlemanszki püspökéhez bocsánatkérő levelet írt, melynek alapján a püspök felfüggesztette a pápi hivatás gyakorlásától való eltiltásra irányuló rendelkezését.

Szilárd az elhatározásom. — írja — és ünnepélyesen megígérem, hogy távol tartom magam olyan ügyektől, amelyek nem függenek össze a pápi hivatással és

nincsenek összefüggésben a katolikus egyház felfogásával.

Washington, (NSA.): Az United Press springfieldi jelentése szerint Orlemanszki eltávozott onnan és jólérsült körök úgy tudják, hogy egy időre kolostorba vonul és aláveti magát O'Leary püspök fegyelmi büntetésének, mivel Megr. Cicognani pápai követ meghúsiította azt a szándékát, hogy kivonja magát a püspök hatásköre alól.

engedhetetlennek és hibának tartom.

Orlemanszki: Lehetőségeinek tartja-e Ön a Szentatyával, XII. Pius pápával való együttműködést abban a harcban, amely a katolikus egyházzal szemben való erőszak és üldözés ellen folyik?

Sztalin: Lehetőségeinek tartom.

Orlemanszki Sztalin előtt kifejezést adott ama óhajának, hogy a fenti kérdésre adott feleleteket ne hozták nyilvánosságra, hanem neki személyesen nyújtsák át az erre vonatkozó anyagot. Sztalinnak nem volt kifogása a kérdéseknél és feleleteknek nyilvánosságra hozatala ellen, amennyiben azt Orlemanszki szükségesnek tartja.

A Pravda Orlemanszki esetéről

Newyork. A moszkvai Pravda első oldalán, de megjegyzés nélkül közli azt a jelentést, hogy a Moszkvából visszatért Orlemanszkit megfogoztatták lelkeszi prvilégiumaitól és az apostoli kiküldött visszautasította felajánlkozását. Az United Press értesülése szerint ez a jelentés moszkvai körökben nagy feltűnést keltett és azt hiszik, hogy Orlemanszki esete még jobban fokozza a feszültséget a Szovjetunió és a katolikus egyház között. (NST.)

Orlemanszki newyorki nyilatkozata

Orlemanszki, aki legutóbb Moszkvában tett látogatást és Sztalin kétézben fogadta, visszatérve Washingtonba, nyilatkozott a sajtó képviselői előtt, amelyet a moszkvai rádió is ismertetett. Orlemanszkit maguk a lengyel katolikusok tagadták meg, vele semmi közösséget nem vállaltak. O'Leary püspök pedig megfosztotta pápi joghatóságától. Egész szereplése annyira tisztázott, a célzat annyira átlátszó, hogy komoly helyről voltaképpen nem is tartjuk érdemesnek newyorki nyilatkozatával foglalkozni. A pápa Divini Redemptoris kezdetű enciklikájában meghatározta a katolicizmus álláspontját a boisevizmussal szemben s ez az álláspont azóta is mérvadó.

A moszkvai rádió jelentése Orlemanszki newyorki sajtónyilatkozatáról a következő:

„Orlemanszki két alkalommal tárgyalt Sztalinnal és megállapította Sztalinnól, hogy felettébb demokratikus érzelmű. Orlemanszki hangsúlyozta, hogy nem kommunista és ezt nyiltan ki is jelentette Moszkvában, a lengyel néphez

intézett nyilatkozatában. Nem tagja semmiféle klikknek vagy pártnak, célja csupán Lengyelország felezabadítása.

A katolikus jótékonsági egyesületek országos szövetségének titkára Orlemanszki utazását politikai bűnnek minősítette. Orlemanszki erre ezeket mondotta:

— Ki kell jelentenem, hogy ilyen durva szavak nem méltók hozzám. Ilyen rosszakarató kijelentések nem tudnak megalázni pápi méltóságomban és nem homályosíthatják el Krisztus nevében eltöltött életemet.

Lengyelországra vonatkozólag nagyszerű híreim vannak, de ezek majd később kerülnek nyilvánosságra.

Gyorsirói feljegyzések alapján idézte ezután a sajtó képviselői előtt Orlemanszki Sztalinnal folytatott beszélgetésének következő részét:

Orlemanszki: Megengedhetőnek tartja-e a szovjet kormány a katolikus egyházzal szemben az üldözés és az erőszak politikáját?

Sztalin: Mint a lelkiismereti és vallás szabadság híve, az ilyen politikát meg-

Szent László nyomda rt.
Szilágyi Dezső-u. 5.
Mindenféle nyomtatványokat izlésesen készit.

szolgálatos gyógyszerárak:
V. CSOPORT:
KLEOPATRA gyógyszerár Kossuth Lajos-utca 2. (Barla Dezső) 15-15.
CSILLAG gyógyszerár, Mussolini-tér 3. (E. Csapó Z.) 25-51.
MATYAS KIRALY gyógyszerár, Szt. János-u. 50. (Ajtay G. Gyula) 21-31.
SZENT ANTAL gyógyszerár, Gerly-czy-u. 14. (Atlasz Lajos) 13-55.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 hóra 4.30 P.
 3 hóra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adnak vissza.

Lapunk legközelebbi száma, Jézus mennybemenetelének ünnepe után, pénteken délután, a rendes időben jelenik meg.

TEVES KÖZLÉS A PAPA PUNKTOSDI RÁDIÓÜZENETÉRŐL. Róma. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A jelentések, melyek szerint a vatikáni adóállomás közvetítene a pápa punktosdi üzenetét, vatikáni értesülés szerint nem bizonyulnak valóra, a rádió vezetője kijelentette, hogy ez irányban semmiféle előkészületet nem tettek.

Adóhivatali főszámvevői kinevezés. A m. kir. belügyminiszter Magyarai Károly nagybányai adóhivatali számvevőt adóhivatali főszámvevővé nevezte ki.

ANGOL TÁBORNAGY SZOVJET KILÜNTETÉSE. Amterdam. (MTI) A NTL jelenti: Az angol híroroda jelentése szerint Harris légi tábornagy az angol bombázók főparancsnoka megkapta a Szovuror Rend első osztályát, vagyis a legmagasabb szovjet katonai kitüntetését. A rendjelet már át is adták a tábornagnak.

Jelenték be rádióigénylésüket a valóság- és közoktatásügyi hatóságok. A MTI jelenti: A vallás- és közoktatásügyi miniszterium ezután hívja fel a főfelügyelőt alá tartozó hatóságokat, hogy rádióigénylésüket távirati úton május 19-ig juttassák el a Miniszterium Elnöki Osztályához. Igényelni csak hálózati villamos világításba bekapcsolható készüléket lehet és fel kell tüntetni, hogy egyenáram vagy váltóáramú készüléket, továbbá milyen minőségű készüléket igényelnek.

Oláh István

női szabómester műhelyét Blaha Lujza-u. 9 alól Pável-utca 26. szám alá helyezte át.

Végetértek a növényegészségügyi szaktanfolyamok. A vidéki m. kir. Növényegészségügyi Körzetek a földművelésügyi miniszterium megbízásából az idei tavaszon 27 helységben tartottak növényegészségügyi szaktanfolyamot. A tanfolyamok tananyaga minden esetben alkalmazkodott a helyi viszonyokhoz, vagyis azokon elsősorban annak a növénytermesztési ágának az állati és növényi kár-

Uj egyetemi magántanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Dezső Lóránt tanársegédnek, a m. kir. Ferenc József Tudományegyetem matematikai és természettudományi karán „Az Astrofizika” című tárgykörből egyetemi magántanárrá történt kinevezését jóváhagyólag tudomásul vette és ebben a minőségében meg erősítette.

NAPPALI LÉGOLTALMI GYAKORLATOK IS LESZNEK ISTANBULBAN. Ankara. (MTI) A NTL jelenti: Istanbulban az éjszakai légoltalmi gyakorlatok után a közeljövőben nappali gyakorlatokat is tartanak. Hír szerint Izmir városában szintén szervezés alatt áll a légvédelem. A legközelebb Ankarában is próbiadiadókát rendelnek el.

Testnevelési tanári kinevezések. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Killényi Pál nagyváradi állami keresk. középiskolai és Sajkás Károly nagykarolyi római katolikus gimnáziumi helyettes testnevelési tanárokat — a jelenlegi szolgálati beosztásban való meghagyások mellett — az állami testnevelési tanárok létszámába rendes testnevelési tanárokká kinevezte.

Magastörzsű bokorrózsák, virágpalánták, muskátlik jutányosan beszerezhetők.

CZIRA kertészet Apáca-u. 28.
 Telefon 35-45
 Üzlet Bémer-tér 2. szám
 Telefon 17-66

BUKAREST ELHAGYÁSÁRA SZÓLITJÁK FEL A ROMÁN FŐVÁROS LAKOSSÁGÁT. Bukarest. (MTI) A bukaresti lapok felszólították a szabadfoglalkozású egyéneket, hogy amennyiben hivatásuk nem köti őket a román fővároshoz, a lehetőségekhez képest hagyják el Bukarestet.

ELLEPTÉ A SPEKULÁCIÓ A LONDONI TŐZSDÉT. Genf. (MTI) A NTL jelenti: Londonból jelenti a Daily Herald, hogy az utóbbi időkben a londoni tőzsdét ijeszítő módon ellepte a spekuláció. Ennek következtében az árfolyamok 150 millió fonsterlinggel emelkedtek.

Eltűnt vagy fogságba került katonák gyerekeinek tanulmányi kedvezménye. A MTI jelenti: A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint mindazok a tanulmányi kedvezmények, amelyeket 1933. évi VII. tc. 28. paragrafus és a 3330-1943. M. E. sz. rendelet a hadiárvaik számára biztosít, a katonai szolgálat közben eltűnt vagy hadifogságba került katonák gyermekeit is megilleti, feltéve, hogy gondozásra való igényüket megállapították és ennek igazolásul ideiglenes hadigondozási igazolványt kaptak.

BUTORT színeset MEZEI-TŐL
 Háló, kombinált és előszobák. Konyha újonságok.
 Szabadság-utca 12. (Szacsvar-utca 48.)

tevével és az ellenük való védekezés módjával, a sikerrel használható növényvédőszerrel, továbbá az ilyen gépek és eszközök megismertetésével foglalkoztak, amely növénytermesztési ági (gyümölcs, szőlő, szántóföldek, stb.) a tanfolyam helyén és környékén uralkodó jellegű. Egy-egy tanfolyam 20-30 tanítási órára terjedt. Az ország különböző részein rendezett tanfolyamokat az idén 1050 gazda végezte el. A jövő évben még nagyobb számban fognak hasonló tanfolyamokat rendezni.

NEM LÉP VISSZA A FINN MINISZTERELNÖK. Stockholm. (MTI) A Finn Távirati Iroda jelenti: Azt a Stockholmban napvilágot látott hírt, amely szerint Linkomies finn miniszterelnöknek vissza kellene lépnie — finn illetékes helyen cáfolják.

Felhívás. Felkérjük az összes kötő és szövő szakosztályban működő keresztény iparosokat, hogy folyó hó 20-án, szombaton este 6 órakor az Ipartestület helyiségében fontos szakmai ügyek megbeszélése végett pontosan és teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Elnökség.

BENGÁZI az olasz filmóriás
 Főszereplője: Tasnády Fekete Mária, Fosco Giachetti
 Csütörtökön utoljára:
Szüts Mara
 Péntektől a CASINO-ban

KORONA Filmszínház Csak 3 napig:
Balkezes angyal
 Nagyszerű vigjáték! Másfélórás kakaós!
 Főszerepben: Jávor Pál, Tabódy Klári, Mály Gerő

A nagyváradi Kereskedelmi Csarnok közleménye. A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok felhívja kereskedő tagjait, hogy folyó hó 18-án, áldozócsütörtökön és hősök napján üzletüket egész nap tartásuk zárva, hogy ezáltal is kifejezést adjanak hőseinkkel való együttérzésüknek. — A fűszer, csemege és élelmiszer árusító üzletek déli 12 óráig kötelesek nyitva tartani. Elnökség.

Koszorúmegváltás. Az Aradi Szövetség nagyváradi csoportja Goschler József elhalálása alkalmából koszorúmegváltás címén 106 pengőt gyűjtött és ez összeget az elhunyt özvegyének juttatta.

A vas- és fémipari szakosztály értesíti tagjait, hogy lemezutalványukat 8 napon belül váltásuk be, mert ellenkező esetben utalványaik érvényüket veszítik. — A lakatos iparosok lemezkiutalásukat Dobozy Géza lakatosmesternél Beöthy Ödön-utca 59. szám alatt vehetik át. — Badagos iparosok lemezüket Antoni és Varga bádogmesternél Prohászka Ottokár-utca 3. szám alatt vegyék át.

Elgázolt a motorkerékpár egy váradi leányt. Nagyváradi, május 17. Könnyen végzettsé válható baleset történt tegnap délután a műúton, Hegedűs Magda Péter-utca 18. szám alatt lakó pénztárnoknő az úttesten át akart haladni, miközben egy szabálytalan gyorsosággal közeledő kerékpár elütötte. A fiatal lányt beszállították a közpórház sebészeti osztályára, ahol megállapították, hogy bokatorést és belső zúzódást szenvedett. Sérülése 21 napon túl gyógyul.

Bihar vármegye alispánjától
 14.111-1944. szám.
 Tárgy:
 Vm. díjnoki állás betöltése

Pályázati hirdetmény

Bihar vármegye törvényhatóságának margittai járásában megüresedett egy vm. díjnoki állásra pályázatot hirdetek. A felfogadott vármegyei díjnokot az állással egybekötött és a jogszabályokban megállapított illetmények illetik meg.

Az állásra az 1931: III. t. c. alapján az igazolvánnyal ellátott egyének, továbbá az 1938: IV. t. c. rendelkezéséhez képest a hadirokkantak, a Vitézi Rend tagjai, a tűzharcosok, valamint az 1942: XIV. t. c. alapján kardos és kosorus tűzkeresetsék elsőbbségi igényjogosultsággal bírnak.

A pályázati kérvényeket hozzájárulni kell címezni és hivatalomnál (Nagyváradi Vármegyeháza) kell benyújtani Községi Hivatalban, illetőleg katonai szolgálatban állók pályázati kérvényüket a szolgálat út betartásával kötelesek aláírásukat. Pályázati határidő: 1944. június hó 15. napjának déli 12 órája.

A pályázati kérvényhez eredetben vagy hiteles másolatban csatolni kell:
 1. a magyar állampolgárságot igazoló hatósági bizonyítványt,
 2. a feddhetetlen erkölcsi előéletet és

A rendkívül nagy érdeklődésre való tekintettel
csütörtökön dé. e. 11 órakor mérsékelt helyárrakkal
MATINÉT
 tart az
APOLLO-Filmszínház a FORGÓSZELET
 című műsorból

nemzethűséget igazoló újabb keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt,

3. állami szolgálatra alkalmasságot és testi épséget igazoló újabb keletű orvosi bizonyítványt,

4. az 1941: XV. t. c. szempontjából a pályázó és felesége származására vonatkozó okmányokat, nagyszülőikig visszamenőleg,

5. a középiskola IV. osztályának sikeres elvégzését tanúsító iskolai bizonyítványt,

6. az igényjogosultságot igazoló okmányokat és pedig:

a) az igazolványosoknál az 1931: III. t. c. alapján kiállított „Igazolvány”-t,

b) a Vitézi Rend tagjainál a Vitézi Rend Főszéktartósága által kiállított igazolványt,

c) a tűzharcos, illetőleg tűzkeresetsék a minőséget tanúsító igazolványt,

d) hadirokkantaknál nem vált hivatalos katonai egyéneknek a rokkantjádék élvezetét, illetőleg az ellátásra való igény nélkül hadirokkantná nyilvánítást tanúsító lapot,

e) a hivatásos katonai állományból származó hadirokkantaknál arról szóló igazolványt, hogy háboruban szerzett sérüléseikből kifolyólag rokkantná váltak és sérülési pótdíjat élveznek,

7. az eddigi foglalkozást igazoló okmányt.

A pályázati feltételeknek meg nem felelően felszerelt vagy elkésve érkezett folyamodványokat nem fogom figyelembe venni.

Nagyváradi, 1944. május 13.

Dr. vitéz Nadányi, s. k. alispán.

Áldetektívek garázdálkodnak Nagyváradon

Nagyvárad. A megváltozott helyzet napról-napra újabb bűnöző típusokat termel ki. Így születtek meg a zsidólakások fosztogatói, a lepecsételt lakásajtók betörői, míg most legutóbb budapesti detektíveknek adják ki magukat egyes szélhámosok. Az áldetektívek kedden délelőtt bukkantak fel a városban és azzal a trüffel élnek, hogy egyes kiemelt házak udvarán összecsiszítják a lakókat és részben bizalmas módon, más esetben megfelelő szigorúsággal elrejtett zsidó vagyon után kutatnak. Több esetben megtörtént, hogy a megrémült lakók fejvesztetten állanak rendelkezésére az állítólagos detektíveknek, sőt a szomezdéházak lakóira is rámeneszítik a szélhámosokat.

A rendőrség felhívja a közönség figyelmét arra, hogy a házkutatást végző detektívek megfelelő igazolvánnyal vannak ellátva s a nyomozás csak kelendő igazolatás után szokott folytatódni. Éppen ezért helyesen cselekednek a városi közönség, ha hasonló esetekben megfelelő igazolást kér az eljáró polgári hatósági személytől és ha ez nem tudná magát igazolni, adja át a szélhámost a legelső rendőrszemnek.

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, MAJUS 18.
Budapest I.

- 8.00 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.45 Hírek.
- 9.00 Szórakoztató zene.
- 9.30 Egészségügyi Kalendárium.
- 10.00 Református istentisztelet a Kálvintéri templomból. Igét hirdet Muraközy Gyula lelképásztor.
- 11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Jézus Szíve templomból. A szentbeszédet mise után dr. Dudás István püspöki tanácsos, plébános mondja.
- 12.20 Székesfevárosi Zenekar.
- 13.00 Rátz Erzsébet előadása.
- 14.00 Művészlemez.
- 14.25 Német hallgatónknak.
- 15.00 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.
- 15.25 A falu rossza. Közvetítés a Nemzeti Színházról.
- 17.35 Hangképek a magyar-német katonai labdarugómérkőzésről.
- 17.50 Se szó, se beszéd — muzsika.
- 18.35 Dr. Bosnyák Zoltán előadása.
- 19.00 Magyar nóták.
- 19.25 Magyar zongoramuzsika.
- 19.45 Egy óra Debrecenben.
- 20.45 Részletek Sándor Jenő operettjéből.
- 22.40 Tessék választani!

PÉNTEK, MAJUS 19.
Budapest I.

- 8.35 Délelőtti muzsika.
- 11.10 Ravel-művek.
- 11.40 Dr. Horánszky Nándor orvosi előadása.
- 12.05 Beszkárt-zenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskezeszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Részletek Mozart: Don Juan című dalművéből.
- 14.55 A Székesfevárosi Tűzoltózenekar.
- 15.30 Mészöly Géza-óri beszél Jaišivszky Károly.
- 15.45 Egy óra könnyű zene.
- 17.00 Munkásféltóra.
- 17.30 Adám Jenő népdalfelolrása.
- 18.00 Az Operaház május 3-iki előadásának közvetítése: Alarcosbál.
- 18.50 Hírek és sportközlemények.
- 20.25 Légtitkalmi közlemények.
- 20.40 Rádiógyűjtelek.
- 22.10 Magyar zeneszerzők felolrása.
- 22.50 Lorkovics Melitta zongorázik.
- 23.15 Sárrei Elemér cigányzenekara.

Kavéházakban és vendéglőkben közzéadja a Magyar Lapok st.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Szerdán 6 órakor *Egy nap a világ* kerül színre Lovasi Klári, Bakay Lajos és Szabó Ernő felléptével a főszerepekben *filléres helyárrakkal*.

Csütörtök délután 3 órakor: *Oleso helyárrakkal* a legnagyobb operett siker az *Egy boldog pesti nyár* kerül színre.

Eladó lányok, a legkacagtatóbb operett-újdoncság csütörtök este 6 órakor van műsoron a bemutató előadás pompás szereposztásában.

Zsákbaacska nagysikerű operettbemutató előadása pénteken este 6 órakor lesz bemutató bérletben. A bérleti előadása szombaton este 6 órakor lesz. Vasárnap este 6 órakor és hétfőn este bérletszünetben megy. Főszereplők: Jurik Julcsi, Szögi

Arany, Antal Ersei, Bakay Lajos, Szabó Ernő, Lendvay Lajos és Barsy Béla.

MŰSOR:

Csütörtök d. u. 3 órakor: *Egy boldog pesti nyár*.

Csütörtök este 6 órakor: *Eladó lányok*.

Pénteken 6 órakor: *Zsákbaacska* bemutató bérlet.

Szombat délután 3 órakor az *Egy csók és más semmi* filléres helyárrakkal kerül színre.

Szombat este 6 órakor: *Zsákbaacska* A-bérlet.

Vasárnap d. u. 3 órakor: *Eladó lányok*.

Vasárnap este 6 órakor: *Zsákbaacska*.

SPORT

Nagy érdeklődés nyilvánul meg a Magyar-Német katonai labdarugó mérkőzés iránt

Nagyvárad. Mint már előzetes híradásainkban is jelentettük, az áldozósütőtörtői magyar-német helyőrségi csapatok közötti atlétikai és labdarugó mérkőzés iránt egyre fokozódik az érdeklődés. Ezzel párhuzamosan az előkészületi munkálatok fokozatosan haladnak előre. A rendezőség nagy gondot fordít a pálya feldiszipítésére is, úgy hogy az Erzsébet-ligeti

örög lelátóra rá sem fog ismerni a közönség, úgy kicsinosítják a gondos katona kezek.

Tegnap délután kétkapus edzést tartott a honvéd labdarugó csapat. — Ellenfele a Berényivel és az ismét edzésbe álló Szegedivel megerősített NAC utánpótlás csapata volt. A katonaválogatott igen jól mozgott és 2:1 arányban győzedelmeskedett.

Megindult a jegyért való harc a NAC-Ferencváros mérkőzésre

(Nagyvárad) A vasárnap sorkerülő NAC-Ferencváros labdarugócsapata iránt egyre jobban fokozódik az érdeklődés. A jegyigénylők mind sürribben keresik fel a NAC-irodát, hogy megfelelő helyet biztosítsanak a két zöldfehér csapat erőpróbjára. Az előkészületekkel kapcsolatosan kérdést intéztünk Krüger Károly sportigazgatóhoz, hogy milyen az érdeklődés és milyen intézkedéseket foganatosítanak a közönség elhelyezése tekintetében.

— A jegyelővétel már nem csak helyben, hanem vidéken is megindult — kapjuk a választ. — Egyre több levél érkezik címünkre mind a környékről, mind a távolabbi váro-

sokból is helybiztosításra iránt. Természetesen, ennek megfelelően igyekszünk megfelelő számú pótszékkel bővíteni az ülőhelyet is. Éppen ezért a futópályán körül is helyezünk el kétsor széket.

— A jegyek iránt való nagy érdeklődés azzal magyarázható, hogy a múltévi NAC—Fradi találkozóra a kényelmesebb szurkolók csak a mérkőzés napján akartak jegyet váltani, s bizony ezrével álltak érdeklődők a pénztárak előtt, ahol már egy szál jegy sem volt. Ezért bizony ajánlatos is, hogy elővételi pénztárainknál mindenki idejében biztosítson magának helyet a mérkőzésre.

Rónay Ferencet kérték fel a vidéki válogatott szövetségi edzőjévé

(Nagyvárad) Mint ismeretes, június 11-én kerül sor Budapest-Vidék labdarugó válogatottjainak budapesti erőpróbjára, 18-án pedig a zágrábi válogatott ellen játszik a horvát fővárosban a Vidék válogatottja. Ezzel kapcsolatban Vághy Kálmán szövetségi kapitány levelet intézett Rónay Ferenchez, a NAC kiváló edzőjéhez, amelyben felkéri, hogy a nagyfontosságú válogatott mérkőzések előkészítésére vállalja el a Vidék válogatottjának szövetségi edzői tisztjét. Azt is közölte Vághy Kálmán, hogy a Vidék válogatottja esetleg Nagyváradon is tarthat egy kétkapus edzést valamelyik közelebb eső NB I. csapattal.

Örömmel vesszük tudomásul Vághy Kálmán szövetségi kapitány választását, mert Rónay Ferenc valóban méltóan töltheti be a szövetségi edzői tisztjét. Emlékeztetjük olvasóinkat, a múltévi Vidék válogatottjának kolozsvári kudarcára és az azt követő sajtóharcunkra, amikor rávilágítottunk, hogy az akkori szövetségi edzéssel megbízott tupaasztalatlán Pákozdy menyire nem állott tisztességnek magaslatán, amikor odanemvalókat rakott be a csapatba és amikor megtűrte, hogy a Vidék válogatottja egyéb elbánásokban is másodrendű szerepet játszon.

APROHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Eladó sürgősen magánhoz nagy udvarra, kerttel, bármilyen uzemi csőre is alkalmas. Több telek Ozv. Fatayné, Szilgiget-u. 12. Telefon 28-74. 722
szédei kiadóhivatalunkban kapható. 797
Boros hordókat megvételre keresünk, Cimet a kiadóba kérünk. 963
Használt téglát megvételre keresünk. Cim a kiadóban. 962
3 + 2 m. méretk használt vízmentes ponyvát megvételre keresünk. Ajánlatot ár megjelöléssel kérünk a kiadóba leadni. 11
Eladó rádió. Békebeli anyagu és kiállítású másfél évig használt 3 + 1 csőves Standard super gép. Megtekinthető május 19-én és 20-án déli 1 órától délután 4 óráig, Lukács György-u. 48. alatt. 8

Hülönfele

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű fergék irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313
Paragazzal poloskát, molyt, petejt mindenből felelősséggel irtja, Csutora-Szilgieti-u. 7. Telefon 14-21. 664
Varrógépjavítás egy évi felelősséggel Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. Telefon 23-30.

Menyasszony és koszorúszóany művirág fejdiszek és kézicsokrok. Ezüst- és aranylakodalmakra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők. Ruhákra virágok raktáron, azonkívül hozott anyagokból is olcsón készítenek. Karácsonyi püspök-u. 52. (Erzsébet-ligeti sportpályánál.)

Salakot ingyen vihet, amíg a készlet tart Dreher-Haggenmacher Nagyvárad Sörgyár váradszőlősi telepéről. 12

Szülő és gyümölcsfa permetezőszerek Rimanóczy-u. pincében beszerezhetők. 2

Állást nyec

Gyakorlott, kézzelkötőnöt keresek. Kötők, horgolók, ócska szetttereket szépen javítok, átalakítok gyermekmakkonak, ruháskáknak is. Harisnyatalpalás, szemszedés, Bodáné kézimunkaüzlete, Kossuth-utca 18. 991

Pozitív-negatív retusórt (-nöt), csakis elsőrangú munkást azonnalra főlveszek. Major György, Rákóczi-út 13. 977

Házvezetőnő kerestetik a szilógyvsomlyói római katolikus plébániára június 1-re. Jelentkezé igéneit közölje. 15

Konyha munkára felveszek női alkalmazottat. Jelentkezés az 559 Hadikórház parancsnokságánál folyó hó 20-ig 11-12 óra között. 9

Több évi gyakorlattal gépészt keres azonnalra Z. Nagy Lajos, Paptamási. 16

Mozigépész gyakorlorkot felvesz a Korona Filmstúdió. Jelentkezés személyesen délután az irodában. 14

Manikűröst és fodrásznót azonnal felveszünk. Tulipán, Bémer-tér 3. 13

Gyors- és gépirónót és tisztviselőt keresünk állandó alkalmazásra. Csak gyakorlott munkaerők kézzel trott ajánlatát kérjük, fizetési igénnel. Futura kiadatlanság, Nagyvárad, 150. postafiók. 7

Állást keres

Tisztviselőnő többévi irodai gyakorlattal, kezdő gépírással, állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 97

Sofóri állást keresek, gyakorlattal, személy vagy teherautóhoz. Kardos Sándor, Köröskisjenő. 993

Oktatás

Német nyelvet tanít urinó, ebéd között ellenében. Piros Beláné, Sztaroverczay-utca 12. szám 951

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R-T.

A szerkesztőség feletl. a kiadószert feletl.
Dr. Pál Árpád Dr. Virág Jeromos
főszerkesztő Szent László-nyomda R-T.
1527-018

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi utca 12. számán 3 óráig.